

بالا تر از تکامل

شرحی بر کتاب رشد

نوشته استاد علی صفایی حائری

سید عبدالمجید فلسفیان

سرشناسه:	فلسفیان، سیدعبدالمجید، ۱۳۳۸-، توشیحگر
عنوان و نام پدیدآور:	بالا تراز تکامل: شرحی بر کتاب رشد نوشته استاد علی صفائی حائری / سیدعبدالمجید فلسفیان.
مشخصات نشر:	تهران: انتشارات ذکر، ۱۳۹۸
مشخصات ظاهری:	۱۵۶ ص
وضعیت فهرست نویسی:	فیفا
یادداشت:	کتاب حاضر شرحی بر کتاب «رشد» اثر علی صفائی حائری است.
عنوان دیگر:	شرحی بر کتاب رشد نوشته استاد علی صفائی حائری.
موضوع:	صفائی حائری، علی، ۱۳۳۰-۱۳۷۸. رشد--نقد و تفسیر
موضوع:	تفاسیر (سوره عصر)
موضوع:	تفاسیر شیعه -- قرن ۱
موضوع:	Qur'an -- Shiite hermeneutics -- 20th century
موضوع:	انسان -- تکامل -- جنبه های قرآنی
موضوع:	Human evolution -- Qur'anic teaching
شناسه افزوده:	صفائی حائری، علی، ۱۳۳۰-۱۳۷۸. رشد. شرح
رده بندی کنگره:	۱۳۹۸ ۵۰۲۷ ۷ص / ۱۰۲/۹۷۷۳ BP
رده بندی دیویی:	۲۹۷/۱۸
شماره کتابشناسی ملی:	۵۶۲۷۱۱۳
شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۷۲۳۲-۲۶-۲

www.ketab.ir

بالاتر از تکامل

سید عبدالمجید فلسفیان

انتشارات عین

لیلة القدر: ۰۲۵-۳۷۷۱۲۳۲۸ ذکر: ۰۴۵۷۸۰-۸۶-۰۲۱

چاپ اول: بهار ۹۸ چاپ: دفتر تبلیغات اسلامی

شمارگان: ۵۰۰ قیمت: ۱۶۰۰۰ تومان

تلفن مرکز پخش: ۰۲۵-۳۷۷۱۲۳۲۸ / ۰۲۲-۹۱۳۷۴۶۱

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۲۳۲-۲۶-۲

انتشارات عین

همه حقوق این اثر متعلق به ناشر است

فهرست

۷	پیشگفتار
۱۱	برای چه آفریده شده ایم؟
۱۱	طرح سه پرسش بنیادی
۲۲	پاسخ صحیح
۲۳	درک تقدیر
۲۴	درک ترکیب
۲۶	مراحل سیر حرکت فکری انسان
۳۱	آدم شدن انسان و یافتن مکتب حق
۳۶	رشد یا تکامل
۳۹	تکامل معنوی نیز بحران زاست
۴۰	رشد یا آزادی از آزادی
۴۲	جهت عالی
۴۲	ضرورت مذهب
۴۴	ضرورت رشد
۴۸	نیازهای عظیم
۵۱	ارزش انسان در انتخاب است
۵۷	عوامل رشد
۶۴	سرمایه ها
۷۲	نیروی رهبری
۷۷	شناخت نیازها
۷۹	نیازها
۹۰	بازارها و خریدارها
۹۶	خسارت ها

۱۰۶	جبران‌ها
۱۰۶	نقش ایمان در رشد
۱۱۶	نقش مؤمن در رشد
۱۲۱	تفسیر سوره والعصر
۱۲۱	مروزی بر سوره
۱۲۳	عمق قرآن و گستردگی و پرباری آن
۱۲۳	عمق قرآن
۱۲۵	گستردگی قرآن
۱۲۶	پرباری قرآن
۱۲۸	دیدار با قرآن
۱۳۱	هدف از این دیدار
۱۳۱	این دیدارها
۱۳۴	بحران‌ها و شتاب‌های ستمگر
۱۴۱	چوب شتابزدگی بر قرآن مظلوم
۱۴۱	عوامل محرومیت از قرآن
۱۴۴	درس از احتساب‌ها و تجربه‌ها
۱۴۵	با احتساب به نظم می‌رسیم
۱۴۶	درس از تجربه‌ها و بن‌بست‌ها
۱۴۶	راه رسیدن به ورزیدگی
۱۵۰	مطالعه بر اساس نیاز

پیشگفتار

دکتر، اهل جهرم و فارغ التحصیل رشته اعصاب و روان از دانشگاه تهران بود. قریب ۵ سال به طبابت اشتغال داشت. ایشان از دوره نوجوانی و جوانی با توفیق حضور در جبهه های جنگ، از حالات معنوی خودش و همزمانش، و از آن دوران پر از معنویت و عشق و آرامش در متن معرکه ها و درگیری ها و به دور از هر اضطراب و تشویش و نگرانی و دلهره و دلشوره و ترس و افسردگی ها، خاطراتی به یادگار داشت.

با راه یافتن به دانشگاه و ورود به تخصص اعصاب و روان، نوبت به انتخاب پایان نامه می رسد که ایشان بر اساس آن خاطرات معنوی به یادماندنی موضوع «معنویت درمانی» را انتخاب می کند با این گمان که در این حوزه از جانب علمای دین کتاب های زیادی نوشته شده و منابع مدّونی موجود است؛ اما متأسفانه با فقر منابع روبرو می شود و همچنین ملاقات های حضوری نیز ترتیب می دهد که موجب سرخوردگی بیشتر او می شود و در نهایت و به ناچار تر خود را بر اساس همان منابع غربی ارائه می نماید. او همچنان این دغدغه را داشت که باید بتوان از متن دین، درمان دردهای روانی را استخراج کرد و روان ها را به روح و راحت و سرور دائم رساند تا جایی که با هر «عسر» و فشار و سختی و گرفتاری

و غم‌های فراگیر به دو «یسر» و راحتی برسد که قرآن می‌گوید: «فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا يُسْرًا إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا»؛ پس به راستی با فشار و سختی، با تنگنا و گرفتاری، راحتی و گشادگی و رسیدن و بهره‌بردن است؛ إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا و آن هم نه يك بار بهره‌بردن که دو بار. تو با جریان فشار و رنج، جاری می‌شوی و از خستگی احتکار و ماندن می‌رهی؛ و با همین جریان به قدرت می‌رسی و نیرو می‌گیری؛ و با این دید است که رنج‌ها تو را نمی‌شکنند که تو سینه‌ات وسعت یافته، پس به فراغت می‌رسی.^۲

دغدغه دکتر ادامه داشت تا با دوستی آشنا می‌شود که ایشان را به اندیشه استاد صفایی رهنمون می‌کند که می‌توانی گمشده‌ات را اینجا پیدا کنی و دغدغه‌ات را سامان دهی. در این راستا گفتگوهای شکل می‌گیرد و به ایشان پیشنهاد می‌شود که کتاب‌های استاد را مطالعه کند و این مطالعه از کتاب رشد شروع می‌شود. کتابی کم‌حجم ولی عمیق و پر بار با پاسخ به پرسش کلیدی انسان که برای چه خلق شده و هدف از خلقتش چیست، جریان فکری‌ای را در او شکل می‌دهد تا قدر و سرمایه‌های وجودی و نیازهای گسترده‌اش را بشناسد و خود را از دنیای محدود و کم، بزرگ‌تر ببیند و در نتیجه از اسارت‌ها آزاد شود و متولد گردد و تلقی‌اش از خودش عوض شود و به جهتی بالاتر و عالی‌تر از خودش که همان «رشد» است حرکت نماید و بزرگ‌تر و بزرگ‌تر و رشیدتر شود تا جایی که بهشت را هم برای خودش کف قیمت و تنها، قیمت جسمش بدانند که رِضَاوُ مِنْ اللَّهِ أَكْبَرُ.^۳

۱- سوره انشراح

۲- ن. ک به توضیح استاد از آیه و سوره انشراح در تطهیر با جاری قرآن، ج ۲، ص: ۸۷

۳- وَإِنَّ أَكْبَرَهُ النَّاسِ قَدْرُ الَّذِي لَا يَرَى الدُّنْيَا لِنَفْسِهِ حَظًّا أَمَّا إِنَّ أَبْدَانَكُمْ لَيْسَ لَهَا ثَمَنٌ إِلَّا الْجَنَّةُ فَلَا تَبْغُوهَا بِغَيْرِهَا، الكافي، ط- الإسلامية، ج ۱، ص: ۱۹

۴- توبه: ۷۲، وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ وَرِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ.

چنین کتاب کم حجم و پرباری را با دکتربه بحث گذاشتیم و دوستان دیگری که تعدادشان از انگشتان دست تجاوز نمی‌کرد را نیز در این بحث شرکت دادیم و از استاد علاءالدین نیز که با تمام وجود خود را وقف نشر و شرح و بسط اندیشه استاد نموده و در دوره بازنگشتگی اش چنان به این مهم اهتمام نموده که از هراسستقامتی در این میدان، گوی سبقت ربوده، دعوت نمودیم، که حضورش بسیار مغتنم بود و مفید. خداوند سعی اش را مشكور بدارد و ولی اش را از او راضی بگرداند.

این بحث از کتاب رشد که هفته‌ای یک بار بود و دو سال طول کشید، حاصلش همین نوشته‌ای است که در پیش رو دارید. سعی شده تا آنجا که توفیق رفیق بوده ناصح امینی باشیم و به دوخت و دوز سایر نوشته‌های استاد با نوشته رشد بپردازیم؛ زیرا بر این باوریم که بهترین شارح مطالب استاد، نوشته‌های خود ایشان است که به خوبی بعضی از آنها بعض دیگر را تفسیر می‌کند و توضیح می‌دهد و این کار موجود، مصداق روشنی از این حقیقت است می‌توان متن استاد را با نوشته‌های دیگر ایشان ممزوج کرد و شرح داد. در حروفچینی کتاب برای تفکیک متن کتاب رشد از آثار دیگر استاد، از **قلم کج و پررنگ** استفاده گردیده و نوشته‌های دیگر استاد نیز با **خط کج و کم‌رنگ** از شرح کتاب متمایز شده است.

و پروردگار عالم آقای دکتر را که از یک طرف بانی و باعث و مسبب این گفتگوها بود و از طرف دیگر به خاطر شرکت در این جلسات، از جلوه‌های دنیا که برای خیلی‌ها چنان جذاب است که آنها را از مروت و مردانه ایستادن به زیر میزِ ذیلان می‌کشاند پشت پا زد، به حیات طیبه برساند تا هم خود، زندگی را در شُرور دائم سپری کند و هم با عیش تمام خود دیگران را در آرامش و طروات و شادی قرار دهد. از خدا می‌خواهیم که ما وامانده‌های در راه را نیز از ظلمات به نور برساند و به رشد و صراط و عبودیت پیوند زند که:

رفتند اهل دل، همه با کاروان جان
ما مانده ایم بی دل و جان، اهدنا الصراط
از شارع هوی و هوس در نمی رویم
گاهی در این و گاه در آن، اهدنا الصراط
گم گشت فیض و راه به جایی نمی برد
ای رهنمای گمشدگان، اهدنا الصراط